

Паспорти та подвійне громадянство. Для чого Угорщині Закарпаття

Опубліковано: Паспорти та подвійне громадянство. Для чого Угорщині Закарпаття // Факти. Телеканал ICTV. – 2018. – 27 вересня [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20180927-pasporty-ta-podvijne-gromadyanstvo-dlya-chogo-ugorshhyni-zakarpattya/>

Політика Угорщини на Закарпатті пов'язана з “травмою” Тріанонського договору та бажанням відродити велику Угорщину часів Австро-Угорської імперії.

Відносини України та Угорщини перебувають в особливій напрузі.

Для чого угорська влада “нишком” видає українцям свої паспорти, ініціює подвійне громадянство та розширює вплив на Закарпатті?

Факти ICTV знайшли причини виникнення конфлікту та з'ясували, чому він досі існує.

У чому суть конфлікту

Конфлікт України та Угорщини спалахнув із новою силою після запровадження нового закону про освіту.

Згідно з ним, українська мова стала єдиною для освіти в усіх державних школах країни.

Однак Угорщина побачила в цьому документі придушення мов угорських нацменшин і вирішила у відповідь на “обмеження” блокувати євроінтеграцію України.

Цим претензії не обмежилися. Угорщина розкритикувала плани України з відродження військової частини в місті Берегово, що за 10 км від кордону.

_____ // _____

– Це означає, що вони вважають угорську національну спільноту загрозою Києву, що є обурливим, і саме тому Угорщина категорично відкидає це, – зауважив глава МЗС Угорщини Петер Сійярто.

_____ // _____

Крім того, Будапешт активно підтримує закарпатських угорців фінансово та навіть пропонує Україні дозволити їм мати подвійне громадянство.

Угорці називають це “абсолютно європейським феноменом”, тоді як для України питання неприйнятне, особливо в умовах війни з Росією.

У липні 2018 року Угорщина пішла ще далі, призначивши міністра, відповідального за розвиток Закарпатської області України.

Паспортний скандал розгорівся з новою силою у вересні, коли стало відомо, що таємно від української влади Угорщина таки видавала на Закарпатті свої документи.

На відео українці присягають на вірність Угорщині, а чиновники закликають їх приховувати факт отримання паспорта від України.

Життя зсередини

Закарпатська область – одна з найменших в Україні.

Середньомісячна заробітна плата на Закарпатті близько €210 євро. Через кордон угорці заробляють у середньому €955 на місяць.

У тому ж Берегово місцеві жителі живуть і за українським, і за угорським часом (із різницею в годину).

Дорожні та вуличні знаки написані двома мовами, а люди часто живуть із двома іменами – угорським і українським.

Крім того, уряд Угорщини пропонує 0% кредити для бажаючих почати бізнес у Закарпатті, а також фінансує освітні центри та надає безкоштовні вакцини.

Фото: Yanosh Nemesh/ Dreamstime

Незважаючи на широку участь Угорщини на Закарпатті, ця територія багатонаціональна.

Згідно з переписом населення у 2001 році, крім українців (1 млн) у Закарпатській області живуть угорці (151 тис. осіб), румуни (32 тис.), росіяни (31 тис.), цигани (14 тис.), словаки (5,6 тис.) і німці (3,5 тис.).

При цьому саме Берегівський район має найбільший відсоток населення на Закарпатті, яке говорить угорською (80,2%).

Близько 67% населення тут – угорці. Для порівняння, в ужгородському районі їх 35%, а в мукачівському – 12%.

Чому ж Угорщина досі вважає Закарпаття “своєю” територією і вважає за потрібне розширювати тут свій вплив?

Як було раніше?

Угорці не є тубільним населенням Європи. Це фінно-угорські племена, які раніше жили між Уралом і Волгою (сучасна РФ), розповідає *доктор історичних наук, завідділом історичних студій у НДІ українознавства МОН України Павло Гай-Нижник*.

У IX столітті племена мадярів переселилися в степи південної України, пробули там недовго і через Карпати прийшли на територію сучасної Угорщини.

Мадяри заселилися, частково асимілювавши чи вирізавши племена слов'ян, які там жили. На місці мадяри проводили досить агресивну політику з розширення роду.

Зупинити просування угорських кочових племен у Європу вдалося у 955 році в битві на річці Лех.

Пізніше Угорське королівство увійшло до складу Австро-Угорської імперії. Юридично угорська сторона отримала владу над Підкарпатською Руссю, тобто Українським Закарпаттям. Регіон поділили на комітати, де велася політика мадяризації населення.

Після поразки Австро-Угорщини у 1918 році в світовій війні та в результаті її розпаду, закарпатські українці провели кілька з'їздів, де висловили бажання приєднатися до ЗУНР, а потім до соборної УНР.

Однак тоді УНР вела війну на декількох фронтах. Відразу після проголошення ЗУНР Західна Україна була втягнута в українсько-польську війну.

Тому на Паризькій мирній конференції, згідно з Сен-Жерменським договором, Закарпаття передали Чехословацькій республіці.

На своїх віче в 1919 році закарпатські українці погодилися на входження до Чехословаччини на автономних засадах.

_____ // _____

У резолюції Чехословацької республіки було зазначено, що закарпатські українці в перспективі матимуть свій парламент і своє самоврядування.

_____ // _____

На той час на Закарпатті проживало 549 тис. місцевого українського населення (80%).

У складі Чехословацької республіки Україна отримала політичну автономію, було створено уряд на чолі з Бродієм, який у результаті виявився угорським агентом.

Після розколу Чехословаччини Закарпаття проголосили державою з офіційною назвою Карпатська Україна.

У цей період Угорщина вже була союзником нацистської Німеччини – в Закарпаття прислали кілька терористичних загонів, які залякували та вирізали населення.

Зрештою була бойова операція – вторгнення у Карпатську Україну. Відбулося понад 20 боїв, один із найкривавіших – під Хустом.

_____ // _____

Угорці в Закарпатті чи не вперше, ще до нацистської Німеччини, організували концтабори.

Було вирізано понад 183 тис. українців і євреїв, із них 115 тис. українців при концтаборах були знищені. Практично відбувся геноцид українського населення.

_____ // _____

Так із дозволу Німеччини Карпатська Україна була знищена, а Закарпаття було окуповане.

Після Другої світової війни Закарпаття повернулося до складу радянської України. Але претензії Угорщини на територію залишилися.

Спроби повернути імперію

Зараз національної метою Угорщини залишається відродження великої Угорщини часів Австро-Угорської імперії, впевнений **Павло Гай-Нижник**.

_____ // _____

Угорщина цілеспрямовано веде дипломатичні та культурно-освітні бої з усіма сусідами. Для неї це стратегічна мета на майбутнє.

Етнічні представники угорської меншини в інших країнах розглядаються урядом як система впливу та покровоного панування іншими територіями.

Україна в цьому не є винятком, хоча не має потужної громади угорців на своїй території.

Найбільша угорська громада – в Румунії (майже 1,3 млн), Словаччині (520 тис.), Сербії (295 тис.), а потім уже йде Україна (95 тис.), – розповідає він.

Фото: Ebastard129/ Dreamstime

Контекст угорської політики на Закарпатті прозорий. Йдеться про покрокове завоювання прихильності жителів за рахунок соціально-економічних аспектів.

Також йдеться про політику м'якої сили, тобто культурну експансію зі створення власного анклаву на території іншої держави, нібито визнаючи її суверенітет.

– Це схоже на міну уповільненої дії: відторгається територія економічно, культурно, культурно-політично й освітньо.

Нове покоління виростає на українській території, повністю ізольоване від України. Воно не тільки не знає української мови, воно не усвідомлює себе українцем.

Акції Угорщини на Закарпатті – ізоляція людей від українського простору, видача паспортів, складання присяг – це пряме втручання у справи України.

А призначення міністра у справах Закарпатської області України – це прихований факт агресії, зауважує історик.

Травма Тріанона

Відповідно до норм міжнародного права, приналежність Закарпатської області України визнана і ніким на державному та міждержавному рівні не ставиться під сумнів.

Те, що Закарпаття було протягом ХХ століття частиною Австро-Угорської імперії, Чехословаччини, потім окуповано Угорщиною, а згодом – частиною СРСР, це взагалі не привід порушувати це питання, переконаний *політолог, виконавчий директор Інституту світової політики Євген Магда*.

_____ // _____

Угорщина досі переживає травму Тріанона (Тріанонський договір 1920 року, в результаті якого Угорщина втратила 2/3 своїх територій. – Ред.).

_____ // _____

Самі угорці говорять, що вони живуть у країні, оточеній угорцями. Відповідно угорські меншини є не лише в Україні, а й у Словаччині, Румунії та Сербії.

В Австрії про них не йдеться, оскільки там не вигідно цю тему піднімати. Румунія та Словаччина є членами ЄС, тому будь-які негативні заходи на їхній території можуть призвести до відповідних негативних реакцій всередині ЄС.

З Сербією ситуація інакша: там угорська окупація під час Другої світової війни була пов'язана з воєнними злочинами.

Тому діяти в такий спосіб проти Сербії – значить цю тему знову порушувати. Україна виступає тут слабкою ланкою, – пояснює політолог.

Фото: Viorel Dudau/ Dreamstime

На думку Магди, видача угорських паспортів насправді є прийомом відволікання уваги.

За кілька днів до скандалу в Берегові Європарламент почав процедуру санкцій проти Угорщини, яка має бути відсторонена від голосування у Раді ЄС.

Відтак Угорщина, де партія Фідес монополізувала на виборах владу та має конституційну більшість, завдає інформаційного удару по Україні. Вона нагнітає ситуацію та демонструє, ніби в такий спосіб може на щось суттєво впливати.

_____ // _____

Насправді важко уявити, щоб на офіційному рівні країна-член ЄС і НАТО висувала претензії державі-сусідці. Лякати бойовими діями з боку угорської армії – це виглядає доволі смішно.

Але Угорщина обрала безпрограшну тактику: вона користується процедурами НАТО та ЄС, розхитуючи ситуацію та заважаючи Україні рухатись цим шляхом.

Це помітно та очевидно. Я думаю, це триватиме протягом доволі тривалого часу.

_____ // _____

На думку політолога, в цьому питанні Україні може знадобитися допомога впливових західних партнерів. Крім того, варто змінити характер відносин з Угорщиною.

Треба шукати спільну мову не тільки щодо долі закарпатських угорців. Вони – наші громадяни. Україна багатоетнічна держава.

Нам є що запропонувати Угорщині для конструктивного діалогу – це має бути фактом, – додав Магда.

Фото: Uzhgorod.in, Istpravda.com.ua, Dreamstime.
